

duurzaamplus.nl

zelfstandig, onafhankelijk en ter zake

Natuurlijk Kapitaal basis systeemomslag naar duurzame financiële sector

Door Désirée Crommelin, 06/03/2015

CoP FINC op locatie bij het Bijenparadijs

NATUURLIJK KAPITAAL ALS BASIS VOOR EEN SYSTEEMOMSLAG NAAR EEN DUURZAME FINANCIËLE SECTOR is wat de Community of Practice Financial Institutes & Natural Capital beoogt. Een duurzaam-vriendelijke financiële sector is instrumenteel bij verduurzaming van onze economie.

Systemomslag financiële sector

Om te komen tot verduurzaming van hun product zijn voor ondernemers een duurzaam-vriendelijke overheid en financiële sector van wezenlijk belang. Die zijn instrumenteel bij de verduurzaming van de economie niet alleen in Nederland maar wereldwijd. Hoe moeten nu deze partijen het stuur omgooien om aan die vraag uit de samenleving en de markt, te voldoen om zo mede vorm te geven aan een circulaire economie, een energietransitie en het zakendoen vanuit de 3 P's? "Draai 't om!", luidt

het advies van dr. Caroline van Leenders van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO), in haar boekje *Tien tips voor slimme sturing*. “Gedraag je als overheid en financiële sector dienend in plaats van dicterend. Bouw mee aan het draagvlak voor de noodzakelijke systeemomslag, ook van je eigen sector!”

Vraag uit de markt

Vanuit haar ambitie als bankbedrijf in 2030 klimaatneutraal te zijn, formuleerde de ASN Bank de noodzaak een *community of practice* Natuurlijke Kapitaal op te zetten met belanghebbenden, dus samen met collega's, concurrenten en overheden die systeemomslag te bewerkstelligen. Namens de Rijksoverheid ging het [RVO](#) met deze vraag uit de markt aan de slag. Caroline van Leenders, die al eerder voor het RVO de *community of practice* Biodiversiteit faciliteerde, trok met een vragenlijst langs de diverse partijen binnen de financiële sector. Dat resulteerde in een nulmeting bij die partijen op het gebied van Natuurlijk Kapitaal, een toezegging tot deelname aan de community en een lange lijst met vragen, die er leefden. Vragen als: Hoe definieer je Natuurlijk Kapitaal? Hoe meet je het? Hoe meet je de impact van jouw product op dat Natuurlijk Kapitaal? En last not but least: Hoe communiceer je dit intern met je collega's en extern met de klanten?

Empowerment

Tekenend voor de sfeer in de groep noemt Van Leenders het enthousiasme en de behoefte aan steun bij mensen, die binnen hun eigen organisaties met duurzaamheid en innovatie bezig zijn en zich daar nog te vaak een roepende in de woestijn voelen. De koplopers ASN Bank, Triodos Bank en FMO Bank natuurlijk uitgesloten.” Uiteindelijk meldden zich vijftien deelnemers voor deze nieuwe community of practice: vertegenwoordigers van de bekende koplopers, een zorgverzekeraar, een pensioenfonds en een aantal traditionele banken en vermogensbeheerders. Is dit weer zo'n praatgroep in de polder? “Nee, die kans is klein, want de deelnemers hebben zich gecommitteerd tot het maken van ‘huiswerk’ waarbij ze verslag doen van de praktische invulling in hun bedrijf van een bepaald thema op het gebied van duurzaamheid, dat is ingebracht bij de CoP FINC.”

Deelnemers

ABN AMRO, Achmea, ASN Bank, FMO Bank, De Friesland Zorgverzekeraar, ING, J. Safra Sarasin, NPM-Capital, Rabobank, SPF Beheer, StartGreen Capital, Tonicc and Triodos.

Community of Practice

De Community of Practice Financial Institutes & Natural Capital (CoP FINC), zoals de groep van vertegenwoordigers uit de financiële sector officieel door RVO is gedoopt, houdt zich bezig met de systeemomslag binnen hun sector. “De CoP FINC is praktisch ingesteld en zoekt binnen en met de community antwoorden op vragen, die er leven om zo het eigen handelingsperspectief te verdiepen en zo het proces te versnellen. Het delen van ervaringen en kennis van mensen veelal uit organisaties

waar het onderwerp duurzaamheid nog steeds niet echt uitgangspunt van beleid is, is leerzaam en handig bij de beoogde stappen. De bottom-up en kleinschalige benadering van praktische oplossingen werkt creatief, gezien de grote verscheidenheid en dus van invalshoeken binnen de groep. “Het bereidt de deelnemers goed voor om straks concepten voor diverse instrumenten ter financiering, meting, samenwerking etc. bij hun collega’s te presenteren en waarbij zij een zekere weerstand zullen ontmoeten.” Van de geplande acht bijeenkomsten bij de start van CoP FINC worden de laatste twee in de loop van dit jaar nog gehouden.

“Het resultaat was dat deelnemers ontdekten dat er zo’n meetmethode bestond.”

Meetmodel impact Natuurlijk Kapitaal

“Tijdens de eerste bijeenkomst werd het begrip Natuurlijk Kapitaal gedefinieerd, zodat we dezelfde taal zouden spreken.” De wat theoretische formulering van CoP FINC luidt nu: ‘Natuurlijk Kapitaal zijn alle bruikbare diensten die de aarde levert.’ Als buitenstaander kun je je vragen of de aarde ons diensten levert, als het gaat om haar intrinsieke waarde waarvan de mens zelf een deel is. Maar dit terzijde. In het verlengde van de definitie van de community waarin biodiversiteit een grote rol speelt, ligt de vraag: Welke invloed hebben investeringen in landbouw, energiewinning, en infrastructuraanleg op Natuurlijk Kapitaal en hoe meet je die impact? Op een van de bijeenkomsten werd een onderzoek van het Centrum voor Energiebesparing en schone Technologie CE gepresenteerd. Daaruit bleek dat, als je indicatoren als CO₂, water en land meet, je al zo’n 80 procent van de impact weet. De resterende 20 procent hangt af van specifieke omstandigheden. ASN Bank heeft voor CO₂ een model ontwikkeld, dat ook de FMO gebruikt. Aan de overige indicatoren wordt gewerkt. Van Leenders verwacht dat in de toekomst deze impactindicatoren voor Natuurlijk Kapitaal op de balans komen te staan van menig financiële instelling, niet alleen bij de koplopers. “Het samen ontdekken dat zo’n meetmethode bestaat en erover te sparren – kun je een resultaat noemen van de CoP FINC. Een volgende stap is om die in een pilot in je bedrijf toe te passen.”

“Natuurlijk Kapitaal hangt af van een gezonde en veerkrachtige biodiversiteit”

Bijenparadijs

Deze CoP FINC-bijeenkomsten worden uitdrukkelijk niet op de eigen werkplek gehouden maar op een locatie waar een van de deelnemers in investeert zoals bij het Bijenparadijs, waarin Triodos Foundation in deelneemt. “Een inspirerende plek, die ons liet zien welke impact investeringen hebben door Triodos Foundation wetend dat bijen een belangrijk onderdeel zijn van ons Natuurlijk Kapitaal.”

Verdienmodel Natuurlijk Kapitaal

De circulaire economie die op ons af komt, vraagt nieuwe businessmodellen en financieringsvormen. Hoe ziet het businessmodel van een bedrijf in de financiële sector eruit, als het het meetmodel Natuurlijk Kapitaal invoert? De RVO-

vertegenwoordiger illustreert dit met het uitgangspunt van een zorgverzekeraar. “Waarom zou een zorgverzekeraar zich bij de bouw van een nieuw ziekenhuis in Hilversum druk maken om Natuurlijk Kapitaal? Wel, omdat uit onderzoek blijkt dat mensen sneller genezen in een groene omgeving, zowel binnen als buiten. Ook op de mensen die er werken heeft het een heilzame werking: zij verrichten hun werk beter, met meer plezier en melden zich dus minder ziek.” Wat wil je nog meer als zorgverzekeraar in de tijd van oplopende kosten in de zorg!” Huiswerk dat de deelnemers zichzelf onder andere gaven was op zoek te gaan naar een specifieke businesscase voor hun bedrijf met investeringen in Natuurlijk Kapitaal bij bijvoorbeeld vastgoed, leningen aan mkb-ers en duurzame startups in Nederland of in opkomende markten.

Energieakkoord

Hoe ziet de Rijksoverheid haar rol in die systeemomslag? Hoe zit het met de barrières die wet- en regelgeving uit de oude economie hier opwerpt? Het is alom bekend dat regelgeving van Bazel III banken weinig ruimte geeft voor nieuwe financieringsmodellen. Dus dan rijst de vraag: Hoe welwillend is de overheid de economie te verduurzamen en dit te faciliteren? Want waarom zaten tijdens de onderhandelingen voor een Energieakkoord bij de SER niet die mensen aan tafel die verstand van zaken hebben, van verduurzaming en financiering van hernieuwbare energie? Tekenend was de Pavlov-reactie bij de SER om eerst even de groten bellen: banken, vermogensbeheerders en pensioenfondsen – om het Nederlandse Energieakkoord te financieren. Juist partijen die weinig of geen ervaring hebben met innovatieve financiering of energietransitie.

Rol overheid

Het ministerie van Economische Zaken wil wel betrokken zijn bij het bouwen aan de nieuwe economie met haar spelregels. “Het is aan overheden in Brussel en Den Haag en partijen als DNB en ECB om te luisteren naar wat er speelt, welke omslag er gaande is en die te faciliteren. Het gaat erom massa te maken in verduurzaming, dus over durf samen in nieuwe instrumenten te stappen om ruimte maken voor die innovatieve bedrijven. Van Leenders noemt als voorbeeld de risicospreiding van een concept voor financiering van een bundeling van een aantal kleinschalige initiatieven uit de markt met Green Bonds. “Het gaat weer om dat omdraaien. Wil je verduurzaming van de economie, een energietransitie etc.? Zorg dan dat bijvoorbeeld wet- en regelgeving zoals Bazel III met zijn hoge eigen vermogens-eisen voor banken niet tegenwerkt. Mogelijkheden te over, maar je moet het wel met z’n allen willen.”

Groene Tafel

Daarom zoekt CoP FINC voor de gewenste systeemomslag politiek draagvlak met haar Groene Tafel onder leiding van oud-Kamerlid voor GroenLinks, Jolande Sap. Deze Groene Tafel is een kring van deskundigen om de community of practice heen, die het belang van deze systeemomslag ziet en als reflectiegroep wil fungeren. Deze

sleutelfiguren moeten de noodzaak tot die systeemomslag in de Haagse en internationale politieke wandelgangen aankaarten, maar ook bij toezichthouders als de AFM om zo barrières te slechten en de transitie te versnellen. Het gaat erom verschillende gremia aan de orde te stellen, die gevoed door die bottom-up ontwikkelingen al lang gaande zijn. “Dat moet je niet alleen aan de markt overlaten. De overheid moet zijn verantwoordelijkheid nemen en wettelijk een innovatieve financiële infrastructuur bieden zoals een helder kader voor Green Bonds. “Dat vraagt om een visie, om nieuwe paradigma’s, instrumenten en instituties.”

Voor samenvattingen van de bijeenkomsten op [LinkedIn groep CoP Financial Institutes and Natural Capital](#)

Voor het boekje *Tien tips voor slimme sturing* mail caroline.vanleenders@rvo.nl

Désirée Crommelin
© duurzaamplus.nl